

Rødt Nytt

GRATISAVISA TIL RØDT Nr. 2 2015

6

Returadresse: Rødt Dronningens gate 22, 0154 Oslo

Ja til faste hele stillinger:

Ja til seks timers arbeidsdag

Foto: Darron Fick/CC.

Foto: Bernt Sevinsen/Arbeiderpartiet.

Ny arbeidsmiljølov rammer kvinner

Aktuell bok:

Madeleine Schultz og Marta Breen tar tilbake F-ordet

Illustrasjon: Tenny Jordahl.

LEDER:

“Sekstimersdagen gir et mer inkluderende arbeidsliv.” BJØRNAR MOXNES, LEDER I RØDT

HALVE HIMMELEN ER VÅR:

“Vi har ikke økonomisk frihet for alle kvinner fritt kan velge egen sivilstatus.” MALIN LENITA VIK

Bjørnar Moxnes
b.moxnes@roedt.no
Leder i Rødt

Sekstimersdag for likestilling

LEDER

700.000 nordmenn lever på ulike former for trygd, samtidig som mange trykkes ned i tidsklemma, i stress og utbrenthet. Seks timers normalarbeidsdag er et steg i motsatt retning. Sekstimersdagen betyr at vi tar ut økende produktivitet i form av mer fri tid til hverandre, i stedet for økt forbruk og økte klimagassutslipp. Vi får høre at det er utopisk og for dyrt. Men hvor mye taper vi på at folk flest får litt kortere dager, og hvor mye vinner vi ved at de som deltar blir flere og dessuten mer effektive?

Sekstimersdagen gir et mer inkluderende arbeidsliv. Det blir lettere for eldre og for folk med helseproblemer å stå i jobb. Flere kan jobbe fram til normal pensjonsalder. Den hundre år gamle åttetimersdagen hindrer mange i å ha full jobb. Dette rammer særlig kvinner, som fortsatt gjør mest av det ubetalte omsorgsarbeidet. Kvinner jobber nemlig allerede i gjennomsnitt seks timer, men de betaler det selv med tilsvarende lav lønn. Hvis vi innfører sekstimersdag med full lønnskompensasjon, vil langt flere kvinner få full jobb med full lønn. Det vil bidra kraftig til likelønn. Mange flere kvinner vil bli økonomisk selvstendige.

Tine Heimdal innførte sekstimersdag som forsøksprosjekt. De økte effektiviteten med 30 prosent, bedra helsen og fikk ned sykefraværet. Ved Minera Norge på Oppdal var resultatene av forsøket mer overskudd, mer fritid, lavt sykefravær og høyere produksjon. BNP per person er nesten ni ganger så stort nå som i 1920, da vi fikk åttetimersdagen, og vi forbruker nesten fem ganger så mye. Hittil har vi tatt ut en veldig liten del av produktivitetsøkninga i form av mer fri tid. Nå er det på tide at vi gjør det.

Om vi tar ut noe mer av velstanden vår i fritid blir vi også flere til å dele på arbeidet. Flere kan komme i jobb. Dette er å videreføre arbeiderbevegelsens historiske kamp for fri tid, som høyrekreftene alltid har vært i mot. I dag er også Ap i mot sekstimersdagen, men kravet er like fullt overmodent.

Sekstimersdagen er ikke bare riktig, men også helt nødvendig: Hvis vi skal ta klimaproblemene på alvor, må mer av effektiviseringa tas ut i fritid og bedre liv, ikke økt forbruk. Derfor er sekstimersdagen en nødvendig reform for familier, for likestilling, og for å få Norge over på en ansvarlig klimakurs.

Rødt Nytt

Redaktør:
Brage Aronsen
brage@roedt.no

E-post:
roedt@roedt.no

Telefon: 22 98 90 50

Konto: 7874 05 56478

ISSN: 1504-7660 (avis)

1504-7679 (pdf)

Trykkeri: Nr1Trykk

Utgiver: Rødt

Dronningengs gate 22

0154 Oslo

Børster støv av sekstimarsdagen: Kortare arbeidsdag kan sørge for heile stillingar i mange yrker. Foto: John Ryan/CC.

ARBEIDSLIV

Brage Aronsen brage@roedt.no

Sekstimarsdagen vil gi mange betre tid, betre helse og meir livskvalitet. Den kan også sørge for fleire heile stillingar og full lønn i mange yrke.

Journalist og forfattar Magnhild Folkvord har lenge vore ein høglytt forkjempar for sekstimarsdagen i norsk offentlegheit. I 2008 skreiv ho boka *Sekstimarsdagen – den neste store velferdsreforma* saman med arbeidsmedisinar Ebba Wergeland.

– Med seks timars normalarbeidsdag er det rimeleg å tru at mange av dei som har deltid med færre timar, kan ønskja full jobb. Det er dessutan mange som i dag arbeider deltid heilt ufrivillig. Det er også mange, ikkje minst i helse- og omsorgssektoren, som har mindre stillingsbrøkar, som tar ekstravakter. Dei vil med seks timars normalarbeidsdag og ei betre organisering av vakter og turnusar ikkje arbeida mindre, men få meir føreseielege arbeidsdagar. Å få nok arbeidskraft til helse- og omsorgssektoren er eit spørsmål om å gjera slike arbeidsplassar attraktive, det handlar om lønn og arbeidsvilkår, seier Folkvord.

– Alle som ønskjer eit liv utanfor jobben, vil uansett yrke ha mykje å vinna på å få sekstimarsdag. Dei som i dag meir eller mindre frivillig vel deltid fordi full jobb er for tungt og slitsamt, vil sjølv sagt merka ein vesentleg skilnad i og med at dei kan gå frå deltid med dellønn til full jobb. Men eg ser også for meg at alle fedrar som har opplevd pappapermen som ei god tid, må bli aktive forkjemparar for sekstimarsdagen. Korleis skal dei elles få tid til å vera i lag med ungane sine etter at permisjonen er over?

Fleire tar nå til orde for å reise kravet om sekstimarsdag i samband med tariffoppgjera?

– Den siste forkortinga av normalarbeidsdagen

skjedde ved tariffoppgjeret i 1986, med verknad frå 1987. Da vart arbeidsdagen redusert med ein halvtime. Dersom fagrørsla samlar seg om å krevja tid i staden for pengar, for eksempel ein halvtime om gongen, i tre framtidige tariffoppgjer, vil normalarbeidsdagen vera redusert til seks timar. På same tid er det viktig at tariffoppgjera også blir brukt til å heva lønna for dei lågast lønte. Men svært mange tener så godt at dei sannsynlegvis vil ha meir glede av meir fri tid enn meir pengar, seier Folkvord.

Eksempelet Tine Heimdal

På Tine Heimdal, ein bedrift like utanfor Trondheim, innførte dei forsøk med sekstimarsdag i 2007. Forsøket vart oppsummert som så vellykka at ordninga vart innført på permanent basis. Siavash Mobasheri studerer folkehelsevitenskap ved Høgskolen i Hedmark. Han arbeider med ei masteroppgåve om korleis sekstimarsdagen har hatt påverknad på balansen mellom arbeid, familieliv og fritid.

– Dei tilsette fortel at auka livskvalitet resulterer i meir overskot, meir trivsel og meir ork, og at dei kan vera meir saman med familien i kvardagen. Dei fortel òg om meir engasjement i familielivet. I følgje dei tilsette smittar meir fritid og meir energi over til gode familierelasjonar, betre oppvekstkår for barna og betre helsevanar generelt, ettersom foreldre og barn får meir tid til fritidsaktivitetar og meir tid saman.

Etter at Tine Heimdal innførte sekstimarsdag gikk sjukefraværet ned og produktiviteten opp. Har du inntrykk av at dei tilsette opplever auka arbeidspress på jobb?

– Enkelte av dei tilsette seier at dei opplever noe auka arbeidspress. I følgje dei sjøve kjem dette av at dei ønskjer å halda produktiviteten ved Tine Heimdal oppe, slik at dei framleis skal vera konkurransedyktige i høve til andre Tine-bedrifter. Nokre beskriver at dei kan kjenna arbeidspresset meir på kroppen etter innføringa, ettersom dei har færre pausar nå enn tidlegare.

Bergen:
Ting

Men dei aller fleste seier at dei har såpass lang restitusjonstid at dei enkelt kan henta seg inn igjen. Fleire seier dei kjenner seg privilegerte som kan jobbe sekstimarsdag. Dei fortel korleis dei observerer naboar, som jobbar normalt og har ein meir hektisk og stressande kvardag.

– Eg meiner sekstimarsdagen kan vera ei løysing i yrke der det er mangel på arbeidskraft, tunge og belastande yrke, og i yrke med svært låg avgangsalder på grunn av slitasje og dårleg helse. Då tenker eg i første omgang på helse- og omsorgssektoren, både fordi vi kjem til å ha behov for meir arbeidskraft der, men også fordi det er såpass fysisk krevjande arbeid. Mine funn viser at dei tilsette ved Tine Heimdal klarer å gjera ein betre jobb nå enn tidlegare, og dei er blitt meir effektive. Det kjem blant anna av at dei trivst på jobb, at dei ikkje sløsar bort tida på småpausar, og at dei kvar dag gleder seg til å komma på jobb. I følgje dei tilsette er sekstimarsdagen grunnen til at «alle rundt deg smiler og har det bra på jobb.»

I kva grad kan opplegget ved Tine Heimdal kopierast til andre bedrifter?

– Eg trur ikkje det opplegget Tine Heimdal har hatt, utan vidare lar seg kopiere til andre bedrifter eller offentlege institusjonar, med unntak av ein vesentlig faktor: målet med forsøket. Det som skil forsøket i Tine Heimdal frå andre forsøk, er at dei har hatt stort fokus på livskvalitet blant dei tilsette. Mange andre forsøk har hatt særleg fokus på å redusera sjukefråværet i ein forsøksperiode på omtrent eitt år, men det er vanskeleg å få til, seier Mobasherhi. Magnhild Folkvord er samd:

– Ein kan ikkje venta at kortare normalarbeidsdag skal føra til lågare sjukefråvær. Kjem det ein influensaepidemi, blir folk sjuke anten dei jobbar tre eller åtte timar om dagen. Men forsøk har vist at mange har kjent seg friskare, sove betre osv med sekstimarsdag. Sekstimarsdagen må ha vart lenge før ein kan venta eventuell påverknad på sjukefråværet, seier ho.

Forfatter: Magnhild Folkvord. Foto: Klassekampen.

Masterstudent: Siavash Mobasherhi. Foto: Privat.

KAMPANJE FOR SEKSTIMERSDAG

Frå mars skal Rødt gjennomføra ein landsomfattande kampanje for sekstimarsdagen.

– Kampanjen handlar om å setja sekstimarsdagen på agendaen. Vi ønskjer å driva folkeopplysning om sekstimarsdagen i kommune-Noreg og bygga opinion på grasrota lokalt, seier partisekretær i Rødt, Mari Eifring.

– Vi vil freista å finna lokale alliansepartnarar, først og fremst i fagrørsla og miljøørsla, og kanskje identifisera arbeidsplassar som er særleg eigna for forsøk med arbeidstidsreduksjon. Vi vonar også kampanjen kan bidra til å leggja grunnlag for å reisa krav om arbeidstidsreduksjon i samband med framtidige tarifforhandlingar, seier Eifring.

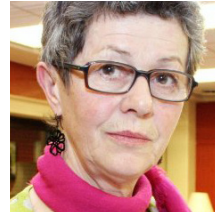

HORDALAND:

Trafikkproblemet fortsetter

Til tross for lovnader om å bedre luftkvaliteten i Bergen står trafikken på stedet hvil.

– Det er veldig synd at trafikken ikke er blitt mer redusert. Det viser kanskje at det trengs andre virkemidler, og spesielt viktig er det å gi et alternativ til bilistene. Arbeidsplasser er ikke der folk bor, og vi har ikke et fungerende nærbarnehagetilbud. Slike ting gjør folk avhengige av bil, sier Sofie Marhaug til Bergensavisen..

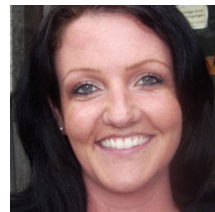

OSLO:

Frivillighetsentral kastes på dør

Oslo kommune firedobler husleia på Romsås Frivilligsentral til sterke protester fra bydelsutvalget på Grorud.

– Vi er motstandere av at kommunen skal styres som en bedrift. I denne saken er det tross alt snakk om internfakturering. Jeg mener vi burde jobbe for å få mer offentlig virksomhet på senteret. Vi ser at biblioteket og frivilligsentralen lykkes, sier Maren Rismyhr til Lokalavisen Akers Avis Groruddalen.

HORDALAND:

Mot økt politikerlønn

Kommunestyret i Odda øker ordførerlønnen og godtgjørelsen for andre politiske verv med totalt 332 000 kroner.

– Dette sender helt feil signal til velgerne. Jeg føler vi mister tillitt blant folk når vi kutter i skole og helse, mens vi selv sitter her og bevilger oss en liten ekstra slant, sier Elisabeth Hauge til Hardanger Folkeblad.

NORDLAND:

Ber om mer penger til rusomsorg

Driften av nye rusboliger i bodø kan bli utsatt på grunn av fordyrende deling av driftsansvaret.

– Rusomsorgen trenger mer penger. Her bruker man til overmål de pengene man har på en dårlig måte. Jeg mener vi må å saken opp på nytt slik at konsekvensene av vedtaket kan belyses, sier Synnbe Bjørnbæk til Avisa Nordland.

HALVE HIMMELEN ER VÅR

Malin Lenita Vik er statsviter og redaktør for bloggkollektivet Maddam. Hun skriver fast om feminisme i Rødt Nytt.

Hvis mora di er enslig forsørger er sannsynligheten at du lever i barnefattigdom tre ganger høyere enn om du bor med to forsørgere. Barnefattigdom er et økende problem og vilkårene for alenemødre er en av flere årsaksforklaringer. Ser man på levekårsindikatorer som boforhold, helsetilstand, utdanningsnivå, økonomi og yrkesaktivitet kommer alenemødre dårligere ut enn samboende eller gifte mødre.

Kvinner med lav utdanning, med lite arbeidserfaring og med minoritetsbakgrunn ser ut til å være utsatt. Fattigdommen i denne samfunnsgruppen har vært økende siden begynnelsen av 2000-tallet, men temaet er ikke særlig sexy. Likesom kvinners erfaringer generelt er lavstatus, er kvinner på bunnen av samfunnshierarkiet desto mer marginaliserte. Jeg pleier å kalle disse kvinnene, og deres barn, for samfunnets usynlige klasse, de klasseløse, de kasteløse som sjeldnere er fagorganisert, som er ringevikarer, som er uføretrygdet og som ikke representeres i den offentlige debatten. De er også mer sårbare i økonomiske nedgangstider med sin svakere tilknytning til arbeidsmarkedet og/eller ansettelse i lavtlønte kvinnedominerte yrker preget av lave stillingsbrøker og midlertidighet.

Stigmaet disse kvinnene møter hjelper ikke på saken. På 80-tallet sa Carl I Hagen følgende: «Alenemødre som ved uansvarlig livsførsel har seg selv å takke for at de har kommet i denne situasjonen, får i dag for mye hjelp fra det offentlige. En kvinne som for eksempel blir gravid i ung alder med flere menn og velger å bære fram barna, må selv ta konsekvensene.»

Ikke mye har forandret seg siden da. Holdningene til denne gruppen preges fremdeles av mistenksomhet. Tanken ser ut til å være at de som har stilt seg i en vanskelig situasjon «får ta støytten sjøl,» og så får vi stramme inn på overføringene så de «skjerper seg.» Det er lett å si for dem som er født inn i privilegier og som ikke kjenner disse kvinnenes historie og virkelighet. Stigmaet mot dem gjør ikke saken bedre. Forskning viser at både boligutleiende og arbeidsgivere kan være skeptiske til å gi alenemødre bolig og jobb. Minoritetskvinner er mer utsatte, da de i tillegg møter på rasistiske fordommer.

Sett i lys av dette undres jeg over hvor mange kvinner i dette landet som blir boende i et destruktivt parforhold fordi de ikke kan forsørge seg selv og sine barn alene. Disse kvinnene kan «velge fritt» – og valget står mellom pest eller kolera. Vi har ikke økonomisk selvstendighet i Norge før kvinner, i alle samfunnslag, kan velge sin sivilstatus, uten at kronisk fattigdom står og banker på døra.

Problemet kunne vært løst med et regulert boligmarked, økt barnetrygd og overgangsstønad, likelønn, mindre midlertidige stillinger og økt engasjement for kvinner på bunnen av klassehierarkiet. Den voksende fattigdommen blant alenemødre er en klassebasert og patriarkalsk undertrykking av vanskeligstilte kvinner.

Motstand: Regjeringas forslag til ny arbeidsmiljølov møter motbør. Her fra den politiske streiken 28. januar. Foto: Bernt Sønvisen/Arbeiderpartiet.

ARBEIDSLIV

Brage Aronsen brage@roedt.no

Regjeringas ønske om økt adgang til midlertidige ansettelser slår verst ut for kvinnelige arbeidstakere.

– Årsaken til at kvinner arbeider mer midlertidig enn menn er at midlertidige kontrakter er mer utbredt i enkelte sektorer enn i andre. Når vi har et så kjønnsdelt arbeidsmarked som i Norge, og kvinnedominerte sektorer særlig tar i bruk midlertidige kontrakter, får det som konsekvens at kvinner jobber mer midlertidig. Det betyr at alle de negative sidene ved å være midlertidig ansatt rammer flere kvinner enn menn, sier Frøydis Kristin Patursson, fagrådgiver i Juridisk rådgivning for kvinner (JURK).

– Om det åpnes for større bruk av midlertidige kontrakter er det to mulige utfall. Det ene er at bruken øker mest i sektorer hvor den idag er lav. Hvilket kjønn som vil rammes i størst utstrekning dersom dette er konsekvensen, kommer i såfall an på hvilke nye sektorer bruken vil øke innenfor. Det andre mulige utfallet er at bruken i de sektorene hvor midlertidighet allerede er utbredt, vil øke mer. I så fall vil det klart ramme flest kvinner.

– Et annet interessant poeng å merke seg er at endringer av midlertidighet i ulike sektorer kan forsterke kjønnsdelingene i arbeidsmarkedet. I den nylig utkomne boka *Kjønnsdeling og etniske skiller på arbeidsmarkedet* hevdes det at vi aldri vil få menn til å søke seg inn i kvinnedominerte sektorer med mindre vi øker lønn, arbeidsforhold og status i disse yrkene. Hvis det fore eksempel i helsesektoren blir enda mer utbredt med midlertidige stillinger, vil det følgelig kunne ha som konsekvens at enda færre menn velger helsesektoren som sin arbeidsplass.

Forskyver maktbalansen

– I et ordinært ansettelsesforhold hvor arbeidstaker ansettes fast fra første stund, er ansettelsen basert på en felles forståelse av at den ansatte faktisk skal bli i bedriften. Det er gjerne prøvetid på inntil seks måneder i faste kontrakter, men sjøl om dette betyr et noe svekket stillingsvern denne perioden, er det en soleklar

Aktivist: Frøydis Patursson. Foto: Privat.

hovedregel at ansettelsen er ment å vare med mindre det skjærer seg helt. Etter prøvetida er utløpt er man fast ansatt, og en eventuell oppsigelse må skje etter de strenge reglene i arbeidsmiljøloven.

– For midlertidige ansatte vil frykten for å ikke få en forlengelse, være en klar forrykkelse av styrkeforholdet mellom arbeidsgiver og arbeidstaker. Arbeidstaker utfører jobben sin med en idé om at hen gjør dette på arbeidsgivers nåde. Det fører til at arbeidstakere utsetter familieførøkelser, går på jobb sjuke, skjuler at de har funksjonshemmede barn eller sjuke foreldre med ekstra omsorgsbehov, tar på seg alskens ubeleilige vakter eller lar være å melde ifra om HMS-brudd og ureglementerte forhold på arbeidsplassen, sier Patursson.

Arbeidsministeren mener midlertidige stillinger kan fungere som et springbrett til fast jobb. Kan ikke dette hjelpe flere kvinner ut i arbeid?

– Hos JURK ser vi først og fremst de sakene hvor midlertidige ansettelser har gått feil. Våre klienter tar kontakt fordi de blir gående i årevis på midlertidige kontrakter, eller fordi de plutselig ikke fikk forlengelse når kontrakten utløp. Dette er derfor ikke et spørsmål jeg har fagkompetanse på. Jeg merker meg likevel at det i høringsbrevet fra departementet ikke er framlagt noen klar forskning som tilsier at flere generelt eller kvinner, minoritetspersoner eller funksjonshemmede spesielt, lettere kommer til å få seg jobb.

F-ordet: Jenny Jordahl har illustrert boka som snart kommer på Manifest forlag. Illustrasjon: Jenny Jordahl.

FEMINISME

Åsne Hagen asne.hagen@gmail.com

– Jeg synes det feministiske fellesskapet har et større rom enn jeg noensinne har møtt i andre politiske fora, sier Madeleine Schultz.

Schultz har skrevet *F-ordet*: 155 grunner til å være feminist sammen med Marta Breen og Jenny Jordahl. Boka er klar til årets 8. mars-feiring.

Bøker som Fittstim og Råtektst bidro til feministisk oppvåkning for mange yngre kvinner på sent nittital og tidlig 2000-tall. Tenker dere å gjøre noe lignende for en ny tid?

– Ja, det håper vi jo selvsagt på. Men vi føler nok at en bølge allerede har våknet opp, en bølge som vi ønsker å bidra til å styrke. Feministisk oppvåkning er jo et flertallsprosjekt som vi deler med den organiserte kvinnebevegelsen og diverse andre feministiske skriverier.

Viktig fellesskap

Du har vært redaktør for det feministiske nettidsskriftet *Under arbeid*, hvordan har det vært med å forme stemmen din som offentlig debattant?

– Det har selvfølgelig vært veldig viktig, kombinert med jobben jeg har hatt i Kvinnefronten. Jeg har opplevd at media er veldig positive og at de har hatt et ønske om å inkludere spesielt unge kvinner, samtidig som jeg har fått oppleve den negative siden ved å uttale deg offentlig som feminist. Det kan være tøft å få slengt hets og trusler i trynet, men det blir mindre tøft når du har et fellesskap rundt deg. Og jeg må personlig si at jeg synes det feministiske fellesskapet har et større rom enn jeg noensinne har møtt i andre politiske fora. Den innsikten vil jeg gjerne dele med ungdommer, at det er viktig å dele plassen din med andre, også for deg selv. Vi er så innmari oppdratt til å kjempe for individualiteten i dag. Men det jeg kanskje sitter igjen med mest av alt, etter arbeidet med *Under arbeid* og *Kvinnefronten*, er at spesielt unge mennesker i dag tørster etter å få delta i et større fellesskap. Da er det opp til oss å sørge for å inkludere dem i det.

– Jeg og Marta begynte å luften ideen om å skrive en bok sammen ganske kjapt etter at vi

Forfatter: Madeleine Schultz. Foto: Privat.

ble kjent med hverandre rundt da saken om reservasjonsretten dukket opp i begynnelsen av 2014. Etter en kjapp telefonsamtale med forlaget Manifest var prosjektet i gang. I juni dro vi til Malmø på Nordisk Forum og hentet inn inspirasjon, og da fant vi ut at vi hadde lyst til å gjøre noe visuelt ut av boka også. Marta er veldig glad i Liv Strömqvist og jeg dro fram bøkene til Nanna Johansson, begge er svenske, feministiske tegneserieskapere. Sammen med Manifest satte vi i gang en tegneseriekonkurranse og fant Jenny, hun var vel helt fra starten det opplagte valget. Etter det startet fire måneder med intensiv skriving, tegning og designing av boka. Jeg synes vi har klart å få alle tre stemmene fram i én og samme bok.

– Boka er delvis tekst og delvis visuell, vi har lagt vekt på at den skal være lett forståelig for alle som ikke har dyp innsikt i feminisme og at det skal være en bok som du kan ta med deg og bruke som et slags oppslagsverk når du trenger argumenter. For meg, som også har satt boka visuelt, så minner kanskje formen litt om et magasin også.

Hva ser dere som viktige fellesnevner i en feministisk forståelse?

– Vi er jo tre stykker i denne boka og har kanskje litt forskjellige fokusområder, det synes jeg vi har klart å balansere godt. Demokrati, kropp og interseksjonalitet (at livsvilkår formes av både kjønn, klasse, etnisitet, seksuell orientering og samspillet mellom dem, journ. anm.) er gjennomgående temaer. I tillegg har vi forsøkt å beskrive «strukturer» ved å bruke oss selv som eksempler, det håper vi gjør at også de yngre leserne skal forstå et ganske komplisert, men veldig viktig begrep.

Likelønnsforkjemper: Tidligere Rødt-leder Turid Thomassen. Foto: Kenneth Sortland Myklebust.

Sekstimersdag for likelønn

ARBEIDSLIV

Åsne Hagen asne.hagen@gmail.com

Vi er fortsatt langt fra likelønn for kvinner og menn. Turid Thomassen mener kravet om sekstimersdag er et viktig likelønnsrep.

Tidligere Rødt-leder Thomassen er også mangeårig tillitsvalgt i NTL.

– Vi snakker fortsatt om kvinnelønna, og om et kjønnsdelt arbeidsmarked. Så godtar man at kvinner må ta til takke med lavere lønn fordi arbeidsmarkedet er så kjønnsdel, som om det var en naturlov at kvinnedominerte yrker skal ha lavere lønn.

I dag er kvinnedominerte yrker systematisk dårligere lønnet, til tross for hvor viktige de er. – Helse og omsorg handler jo om liv og død. Syke mennesker, nye mennesker, eldre – det viktigste vi har overlater vi til kvinner, men det vises ikke på lønna. Se på læreryrket! Før var det et yrke der menn dominerte. Etter hvert som flere kvinner har kommet inn, blir verdien av arbeidet satt lavere. Samtidig blir flere oppgaver presset inn i en arbeidsdag. Menn blir rektorer eller forsvinner på andre måter fra undervisninga.

Thomassen mener dette går igjen i flere sektorer.

– Man plasserer damer i front og gir dem det tyngste arbeidet. Så går lønna ned samtidig. Det finnes selvfølgelig unntak, men jeg mener at det store bildet ser slik ut.

– Det er ganske sjelden at du møter mannlige sykepleiere, rørleggere eller snekkere som jobber deltid, men ingen hever et øyebryn over at kvinner jobber i redusert stilling, sier Thomassen. Kvinner som gruppe gjør også mer av det ubetalte omsorgsarbeidet.

– Ta sykefravær. Sykefraværet i offentlig sektor er mye høyere hos kvinner enn hos menn. Så vet vi at ikke alt sykefraværet skyldes egen sykdom. Det er fortsatt sånn at det er kvinner som tar seg av sykdom og kriser i familien.

Thomassen peker på flere tiltak for å få likelønn i vår levetid:

– Først, redusert arbeidstid. Sekstimersdagen skal være for alle. Vi må sikre at det ikke går an å ha to jobber på seks timer hver. Noe av poenget er jo også å dele arbeid og kunne inkludere flere.

– Det andre er – og nå banner jeg i kjerka – at offentlig sektor, og ikke frontfaga, nå må være lengst framme i tariffforhandlinger.

– Så må vi kople dette til desentralisering og dra fram igjen distriktpolitikken og grønn næringspolitikk som gir arbeidsplasser. Skal det bli damer igjen i distrikta, må det finnes arbeid der med ei lønn det går an å leve av – også aleine.

I debatten om sekstimersdagen på årets Trondheimskonferanse var et av forslagene å bruke tariffoppkjørene for å drive fram sekstimersdag.

– Kanskje redusert arbeidstid skal være hovedkravet, heller enn høyere lønn? Det er viktig å ta denne diskusjonen videre, sier Thomassen.

Aksjon: Fra Rødts aksjonsdag mot TISA. Foto: Brage Aronsen.

TISA vil privatisere helsevesenet

LOs Brusselkontor viderefremmet i begynnelsen av februar nye lekkasjer fra de hemmelige forhandlingene om TISA-avtalen. Dokumentet, som ble lekket av Associated Whistleblowing Press, viser at privatisering av helsesektoren er et sentralt tema i forhandlingene. Forslaget omhandler hvordan private helseforsikringer skal stimulere til kjøp og salg av helsetjenester og bidra til å fremme såkalt helseturisme.

– Helse er en menneskerett, og er ikke til salgs eller for et åpent marked. Helsevesenet er til for å holde våre familier trygge og sunne, ikke for å vekst og profitt for store interasjonale selskaper, sier Rosa Pavanelli, generalsekretær i den internasjonale fagforeningen for offentlige ansatte (PSI) i en pressemelding.

– Rødt står sammen med alle som krever offentlighet og innsyn i forhandlingene som dreier seg om velferdsstatens framtid. Det må bli slutt på hemmeligholdet, slik at norske innbyggere kan si sin mening i en folkeavstemning. Alternativet er at Norge trekker seg fra forhandlingene, sier Rødt-leder Bjørnar Moxnes.

Brage Aronsen brage@roedt.no

HK-medlem: Oda Næristorp mistet jobben etter å ha krevd tariffavtale. Foto: Martin G. Slørdal/LO Media..

Dropper søksmål mot Design Forum

Handel og Kontor dropper søksmålet mot kleskjeden Design Forum fordi de mener saken står for svakt juridisk. HK-medlemmene synes det er trist at den tidligere sjefen deres ikke lar seg stoppe. Det skriver nettstedet frifagbevegelse.no.

Rødt Nytt har tidligere omtalt hvordan Design Forum slo seg konkurs etter at flere ansatte krevde tariffavtale. Nå driver kjeden igjen som normalt, men ingen av de HK-organiserte har fått jobben tilbake.

– Lovverket er for dårlig til at vi vil vinne fram i retten. Jusen er dessverre ikke med oss her, sier HK-leder Trine Lise Sundnes til frifagbevegelse.no. Selv om Handel og Kontor setter punktum i denne saken, lover forbundslederen å følge opp politisk.

– Vi vil jobbe videre med å få til et bedre lovverk for å forhindre at arbeidsgivere kan omorganisere seg bort fra ansvar. Dagens lovverk gir ikke et godt nok rettslig vern mot diskriminering, sier Sundnes.

– Det er veldig trist at en arbeidsgiver som har opptrådt så useriøst ikke lar seg stoppe. Da er det er noe galt med lovverket, sier Oda Næristorp som jobbet i Design Forum på Lillehammer.

Brage Aronsen brage@roedt.no

Norge 2015: Nytt hefte i sal no. Illustrasjon: Ole Mjelstad.

Produktivitetskommissjonen midt imot

Rødt sitt nystifta analyseutval har kome ut med heftet «Norge 2015: Verdiskaping og produksjon».

– Vi kan ikkje overlate til Scheel-utvalet eller Siv Jensen sin produktivitetskommissjon å bestemme framtida vår, seier utvalsmedlem, Rødt-nestleder og samfunnsøkonom Marie Sneve Martinussen.

– Å forstå økonomi kan hjelpe oss med å sjå samanhengar og avdekke mekanismar. Det har vore for lite samfunnsanalyse på venstresida, difor var det viktig at landsmøtet 2014 ønska å satse meir på dette. No følgjer vi opp dette, seier ho.

– Felles for Produktivitetskommissjonen og Scheelutvalget er at samfunnet skal legge til rette for auka verdiskaping, heller enn at verdiskapinga skal tene samfunnet. Begge utvala legg opp til å kutte selskappsskatten for å henge med i den internasjonale konkurransen. Det er omstridt i kva grad dette aukar produktiviteten, medan det er sikkert at det vil skape større inntektsforskjellar, seier ho.

– Det er ikkje eintydig kva som skapar produktivitet, og ikkje minst kva den auka produktiviteten skal nyttast til. Vi viser

Samfunnsøkonom: Marie Sneve Martinussen. Foto: Jørgen Nordby.

korleis mindre konkurranse kan vere produktivitsaukande, ved å til dømes opprette distribusjonssystem bygd på profittfri samkøyring.

– Vanlege arbeidsfolk og fagrørslas innflytelse er avgjerande for auka produktivitet, men dei er utelata frå Produktivitetskommissjonen. Vi ønskjer å vise at folk sine erfaringar og medverknad er heilt naudsynt for å utvikle ein produktivitsvekst som kjem alle til gode, seier Sneve Martinussen.

Magne Hagesæter
magne@roedt.no

Svak klimamelding

– Regjeringas klimamelding er så dårlig at det hadde vært bedre om den ikke hadde vært skrevet. Flere trær i skogen er bedre for klimaet enn et stykke papir som vi vet at ikke bidrar til å redusere utslipp, sier Elin Volder Rutle, miljøpolitisk talsperson i Rødt.

– Regjeringas hovedgrep å inngå i forhandlinger med EU. Regjeringa vet ikke en gang hva de ønsker at de norske utslippene skal være 2030 og de konkrete tiltakene er enda lenger unna. Dette er ansvarsfraskrivelse, sier Rutle.

– Norsk klimapolitikk både i ord og handling har vært for dårlig fram til nå. Et ambisiøst klimamål ville bidratt til å overoppfylle de forpliktelsene Norge har for å holde den globale temperaturøkningen under 2 grader. Ingen mål er ambisiøse uten tiltak som starter omleggingen til et lavutslippssamfunn. Klimameldinga inneholder ingen nye tiltak.

– EUs klimamål for 2030, som Norge slutter seg til er ikke ambisiøse. De ble kritisert av miljøbevegelsen og forskere da det ble vedtatt i oktober fordi de er for svake til at de bidrar til at den globale temperaturøkninga holder seg under 2 grader.

Miljøpolitisk talsperson i Rødt: Elin Volder Rutle. Foto: Einar Aslaksen.

– Klimakvoter reduserer ikke utslipp. Tidligere kunne bare industri- og olje- og gasssektoren erstatte utslippskutt med kvoter. Nå skal også utslippskutt fra transport, bygg, jordbruk og avfall kunne erstattes med kvotekjøp i EU. I stedet for å begynne omstillinga fortsetter vi som før og betaler oss fri fra alle de norske utslippene. Høyresidas løsning på klimaproblemet er å shoppe kvoter som ikke sikrer nye utslippskutt, men i stedet betaler for at utslippene gikk ned under finanskrisen, sier Rutle.

Brage Aronsen
brage@roedt.no

– Ungdom trenger et bullshitfilter

Skjønnhetstyrrani: Noen tjener seg rike på unge jenters dårlige selvtilitt. Foto: Artur Chaluj/CC.

RØD UNGDOM FEMINISME

Peder Østring peder@socialisme.no

Oda Faremo Lindholm er journalist og forfatter. Hun står bak boka *Bullshitfilteret*, som handler om seksualisering og stereotype kjønnsfremstillinger. Boka er skrevet for dem som rammes hardest, nemlig unge jenter.

Hvordan møtes unge jenter av skjønnhetshysteriet i dag? På hvilken måte har det blitt verre de siste årene?

– Skjønnhetstyrraniet har alltid eksistert i varierende grader, og kommer nok dessverre alltid til å gjøre det. Noen vil alltid forsøke å konstruere idealer for hvordan vi bør se ut både skjønnhetsmessig og kroppslig, men det som er annerledes og potensielt ganske farlig i dag er både hvor tidlig barn eksponeres for dette presset, og i hvor stor grad det skjer. Dagens tenåringer er den første generasjonen som har vokst opp med internett som en integrert del av deres hverdag fra de var barn av, og de konsumerer nå opp mot ti timer med media hver eneste dag, sier Faremo Lindholm.

– Barn som vokser opp i dag blir eksponert for medieinnhold laget for voksne, deriblant usunne kroppsidealer, fra veldig tidlig av, og om vi ikke retter mer ressurser inn mot kritisk lesing av media for barn og unge er det en veldig stor sjanse for at mange tar det de leser og ser for naturgitte sannheter, heller enn konstruerte idealer. Det er farlig.

Noen tjener på unges dårlige selvtilitt

Hvem står bak det økende kroppspresset mot unge?

– Hovedproblemet er en kapitalistisk reklame- og mediastruktur som tjener masse, masse penger på både å dyrke stereotypiske kjønnsroller i markedsføringsøyemed, og på å fortelle folk at det er noe galt med dem for å forsøke å få oss til å bruke tid og penger på ting vi ikke trenger. Omfanget av dette presset har bare økt i takt med økt mediekonsumpsjon, og av samme årsak starter presset i dag også vanvittig tidlig. Barneklær, bøker og leker utformes i klassiske blå og rosa kategorier, og klær og leker rettet mot særlig unge jenter er ofte svært seksualisert.

– På grunn av den enorme tilgangen til media fra ung alder, plukker små barn også tidligere opp

Forfatter: Oda Faremo Lindholm. Foto: Sebastian Ludvigsen.

hvilke «regler» og idealer som gjelder for voksne. Samtidig som vi messer om større mangfold og åpenhet ellers i samfunnet, dyrkes det på mange områder mer tradisjonelle kjønnsroller i dag enn det har blitt gjort på flere tiår. Det er vanskelig å sette fingeren på en helt konkret aktør, det er mer en generell samfunnsutvikling.

Skolen en del av løsninga

Hvordan kan man motvirke det enorme presset dagens unge blir utsatt for? Hvordan kan man skaffe seg sitt eget «bullshitfilter»?

– Det er mange som foreslår å begrense, til og med ta fra, unge tilgang til sosiale medier og så videre. Men jeg tror ikke noe på sensur, jeg er mer opptatt av at vi må lære opp barn og unge til å håndtere og å takle den mediehverdagen de vokser opp i. Å ha et bullshitfilter handler om å avdekke en del mekanismer som styrer hvorfor forskjellige mediekanaler ser ut som de gjør, slik som sosiale medier, nettaviser, magasiner og reklamer. Og hvilken effekt dette har på måten vi ser på oss selv.

– Jeg tror at dersom man lærer seg slik kritisk lesing, vil man være mye bedre forberedt i møtet med alt fra usunne kroppsidealer til kjønnsstereotyper og forventningspress. Og dette er noe som må gjøres i skolen. Om det skal være opp til hver forelder å gjøre dette vil man fort ende med et klasseproblem, der de med ressurssterke foreldre med innsikt og interesse for denne typen temaer får et bedre utgangspunkt for å takle presset enn andre barn. Mitt håp er at det snart vil komme egne fag knyttet til psykisk helse og ytre påvirkning, og at de implementeres i både barne-, ungdoms- og videregående skole.

Bøllekursansvarlig: Tomine Sandal. Foto: Privat.

Bøllekurs kommer til et sted nær deg!

RØD UNGDOM FEMINISME

Peder Østring peder@socialisme.no

Til våren skal jenter over hele landet få lære om kjønnsroller og kjønnsstrukturer for lettere å kunne bekjempe dem. Rød Ungdom fortsetter den stolte tradisjonen med Bøllekurs for jenter.

Tomine Sandal, bøllekursansvarlig i Rød Ungdom, mener Bøllekursene er et viktig tiltak for å øke selvtilitten hos unge jenter. I løpet av vårens kampanje skal det holdes Bøllekurs for jenter over hele landet, både for skoleklasser, fritidsklubber og venninnegjengere.

– Vi lever i et kjønnsdelt samfunn, hvor det å være jente går ut på å bli fortalt av samfunnet at du ikke er god nok, og at du ikke skal ta for mye plass. Rød Ungdoms Bøllekurs går ut på å motvirke dette gjennom å gi jenter en mulighet til å diskutere politikk sammen. Vi tar blant annet opp temaer som kjønnsroller, skjønnhetstyrraniet, selvtilitt, seksuell undertrykking og frigjøring, sier Sandal.

På Bøllekursene lærer jentene som deltar at problemer de trodde de var alene om, egentlig er kollektive problemer som de fleste jenter sliter med. Når man innsir dette, blir det mye lettere å sammen ta opp kampen mot kvinneundertrykkende strukturer i samfunnet. Bøllekursene begynte med AKP (ml) sine «kast deg frampå-kurs», og siden den gang har over 15 000 jenter deltatt på bøllekurs, noe som har hatt stor påvirkning på flere generasjoner unge jenter.

– I fjor høst arrangerte vi en nasjonal bøllelederkonferanse, for å forberede medlemmene våre til å kunne holde egne Bøllekurs rundt om i landet. Vi har også revidert bølleledermappen, et skoleringsverktøy for bøllekurslederne, til å passe inn i 2015, sier Sandal.

– Å være jente er å gå rundt i for trange sko. Å være feminist er å forstå at det ikke er føttene som er for store, men skoene som er for små. Jeg synes det er svært viktig at jenter organiserer seg sammen, for å avsløre og motvirke de strukturene i samfunnet som holder oss tilbake. Sandal mener det også er viktig å diskutere feminisme overalt i samfunnet, også i Rød Ungdom.

– Vi jobber systematisk for å skape en inkluderende og feministisk organisasjonskultur. Et eksempel på dette, er at man har kjønnsdelte formøter foran alle større arrangementer, hvor man går gjennom god debattkultur, diskuterer kjønnsforskjeller i samfunnet og utveksler erfaringer. Også folk som er med i Rød Ungdom blir påvirket av den mannsdominerte kulturen som råder i samfunnet. Da er det viktig at vi kan reflektere rundt hvilke utslag dette gir i vår egen hverdag, for at vi lettere skal kunne motarbeide det.

Les mer om Bøllekurs på rødungdom.no

ANNONSE:

NY STUDIEBOK:

KVINNEFRIGJØRING!

– Hvorfor tjener kvinner i gjennomsnitt 70 000 kroner mindre enn menn i likestillingslandet Norge? Hvorfor er 88 av 100 minstepensjonister kvinner? Hvorfor gjøres det ikke noe med arbeidstida når fire av ti kvinner jobber deltid? Denne boka kan hjelpe oss å finne svar.

Magnhild Nilsen,
leder av Rødts kvinneutvalg

Studieboka egner seg både til å lese på egen hånd og til felles studier i lag og studiegrupper.

Kun
120,-

Kjøp boka på
MARXISME.NO

HVA SKJER?

13. mars
BROEN TIL FRAMTIDEN
Folkets hus, Oslo.
www.broentilframtiden.com

26. mars
LOS KONFERANSE FOR LOKALORGANISASJONER
www.lo.no

24. april
LOS STUDENT- OG UNGDOMSKONFERANSE
www.lo.no

24. april
FAGLIG KONFERANSE I NEI TIL EU
Oslo. www.neitileu.no

24. april
VALGKAMPKONFERANSE I RØD UNGDOM
Oslo. www.rødungdom.no

25. - 26. april
KVINNEKONFERANSE I NEI TIL EU
Oslo. www.neitileu.no

Tips oss om aktuelle arrangementer!
Send en e-post til brage@roedt.no.

ANNONSE:

Nytt fra
tidsskriftet rødt!

LÆR OM TISA

I siste utgave av tidsskriftet Rødt! kan du lese Rolv Rynning Hansens om handelsavtalen TISA. Avtalen som det nå forhandles om i hemmelighet legger opp til full privatisering av offentlig sektor og blir omtalt som det verste angrepet på offentlig velferd siden WTO ble stiftet.

Ny bok av Samir Amin:
KAPITALISMEN I VÅR TID - DRIVKREFTER OG MOTKREFTER

Bestill på
MARXISME.NO

ANNONSE:

Feminister i hele landet!

Norsk kvinnesaksforening trenger medlemmer, aktivister og sympatisører.

Meld deg inn: www.kvinnerak.no eller postmottak@kvinnerak.no

NKF har stått på for kvinners fulle menneskerettigheter siden 1884. Kampen fortsetter!

ANNONSE:

ADVARSEL:

Patriarkatet fører til alvorlige skader for deg og dine omgivelser

Gjør noe med det - bli medlem!

post@kvinnefronten.no
www.kvinnefronten.no
Vanlig medlemskap kr 350,-
Student/trygdet kr 175,-
Ungdom (under 20år) kr 100,-
Støttemedlem kr.Valgfritt,-

Bli medlem i Rødt!

Send sms med kodeord **Rødt + Navn og adresse** til 2434 eller se roedt.no/innmelding

fb.me/roedt [@raudt](https://twitter.com/raudt)

Følg oss i sosiale medier for å oppdage mer om Rødt, få svar på det du lurer på og dele med vennene dine.

ABONNÉR GRATIS PÅ Rødt ♦ Nytt

www.roedt.no